

SPIS TREŚCI

Uwagi wstępne	5
Rozdział I: POCZĄTKI RUCHU ROBOTNICZEGO W OKRESIE PRUSKIEJ NIEWOLI (do 1918 roku)	9
1. Warunki powstania i rozwoju klasy robotniczej	9
2. Pierwsze narodowo-społeczne wystąpienia proletariatu	15
3. Początki ruchu robotniczego	19
4. Ruch robotniczy w okresie antysocjalistycznych ustaw wyjątkowych	23
5. Na przełomie wieków	33
a) Rozwój i położenie klasy robotniczej	33
b) Wznowienie legalnej działalności socjaldemokratycznej	35
c) Powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej zaboru pruskiego i jej współpraca z SPD	37
d) Ruch socjaldemokratyczny i socjalistyczny na przełomie XIX i XX wieku	42
6. Między rewolucją 1905 roku a wybuchem I wojny światowej	47
a) Walki strajkowe	47
b) Dalszy rozwój SPD	48
c) PPS zaboru pruskiego między współpracą z SPD a samodzielnością	49
d) Rozwój wolnych związków zawodowych	51
Wolne Związki Zawodowe (WZZ)	51
Związki hirsch-dunckerowskie	52
Chrześcijańskie związki zawodowe	53
Polski Związek Zawodowy i Zjednoczenie Zawodowe Polskie	54
e) Sytuacja w wielkopolskim ruchu robotniczym w przededniu wojny	56
7. Wpływ I wojny światowej na ruch robotniczy	58
a) Zastój w ruchu robotniczym w pierwszych latach wojny	58
b) Ożywienie działalności ZZP i utworzenie Narodowego Stronnictwa Robotników	59
c) Ruch robotniczy po rewolucji listopadowej	62

Rozdział II: W OKRESIE II RZECZYPOSPOLITEJ (1918 - 1939)	64
1. Podczas powstania wielkopolskiego	64
2. Przeobrażenia społeczno-gospodarcze	71
a) obszar i ludność	71
b) Sytuacja gospodarcza	72
c) Liczebność i skład zawodowy klasy robotniczej	73
3. Organizacje robotnicze i walki klasowe w okresie endeckiej dyktatury (1919 - 1926)	74
a) Rozwój ograniczający klasowego ruchu robotniczego	76
Przeobrażenia w niemieckim ruchu robotniczym	76
Rozwój polskiego ruchu socjalistycznego	78
Początki działalności komunistycznej	85
b) Przeobrażenia w narodowym ruchu robotniczym	86
Powstanie i rozwój Narodowej Partii Robotniczej	87
Wyodrębnienie się chrześcijańsko-demokratycznych organizacji robotniczych	89
c) Położenie materialne robotników i walki strajkowe	91
d) Udział partii robotniczych w wyborach parlamentarnych i samorządowych	101
4. Przeobrażenia w ruchu robotniczym po przewrocie majowym	104
a) Rozłam w narodowym ruchu robotniczym	105
b) Powstanie i działalność PPS-Lewicy	108
c) Wzrost aktywności komunistycznej	111
d) Partie robotnicze w antysanacyjnym Centrolewie	114
e) Rezultaty wyborcze list robotniczych	117
f) Poprawa warunków bytowych i ograniczenie walk strajkowych	119
5. W latach kryzysu gospodarczego (1929 - 1935)	120
a) Położenie materialne mas pracujących i walki strajkowe	120
b) Rozmiary i skutki bezrobocia	125
c) Sytuacja w ruchu robotniczym	128
Wybory „brzeskie” w 1930 roku i ich wpływ na ruch robotniczy	128
Wyparcie organizacji robotniczych z samorządów terytorialnych	137
Niemieckie organizacje robotnicze	138
6. Ostatnie lata międzywojenne (1935 - 1939)	140
a) Oznaki poprawy warunków bytowych robotników	140
b) Bezrobocia ciąg dalszy	144
c) Dążenia zjednoczeniowe w ruchu robotniczym	147
Próby utworzenia frontu ludowego	147
Zjednoczenie narodowo-chrześcijańskich organizacji robotniczych	153

Sanacyjne próby zjednoczenia związków zawodowych	154
d) Ruch robotniczy w przededniu wojny	155
Rozdział III: POD HITLEROWSKIM TERROREM (1939 - 1945)	157
1. Eksterminacja i proletaryzacja ludności polskiej	157
2. Położenie Polaków-proletariuszy	159
3. Opór i walka przeciw Niemcom	162
Rozdział IV: W POLSCE LUDOWEJ (1945 - 1981)	169
1. Wyzwolenie Wielkopolski i utworzenie polskiej administracji	169
2. Rozwój i działalność partii robotniczych w pierwszych latach po wyzwoleniu (1945 - 1948)	172
a) Rozwój organizacyjny i przemiany ideowo-programowe	172
Polska Partia Robotnicza	173
Polska Partia Socjalistyczna	180
Stronnictwo Pracy	184
Związki zawodowe	186
b) Udział partii robotniczych w życiu politycznym i w realizacji przeobrażeń społeczno-ekonomicznych	186
Udział partii robotniczych we władzach administracyjnych i organów samorządowych	187
Realizacja reformy rolnej	188
Przeprowadzenie nacjonalizacji przemysłu	193
Referendum ludowe	196
Wybory do Sejmu	198
c) Przygotowania do zjednoczenia ruchu robotniczego	200
3. W okresie kultu jednostki (1948 - 1956)	206
a) Zjednoczenie ruchu robotniczego	206
b) Rozkwit systemu stalinowskiego	207
c) Zmiana sytuacji gospodarczej w wyniku realizacji planu 6-letniego	214
d) Narastanie niezadowolenia klasy robotniczej oraz próby naprawy „błędów i wypaczeń”	215
Pogorszenie się warunków bytowych	215
Zmiana sytuacji międzynarodowej i początki „odwilży”	216
Wzrost niezadowolenia robotników i żądania poprawy warunków bytowych	218
e) Poznański Czerwiec 1956	225
f) Między poznańskim Czerwcem a polskim Październikiem	232
Oceny wydarzeń poznańskich	232
4. W okresie Gomułkowskim (1956 - 1970)	239
a) Październikowy przełom	239
b) Przeobrażenia w życiu społeczno-politycznym	242

Zmiany w partii	242
Utworzenie nowych organizacji młodzieżowych	244
Rozwój organizacji społecznych i samorządowych	245
c) Rozwój gospodarczy	248
Nowa polityka rolna i ożywienie wsi	248
Przyspieszenie tempa uprzemysłowienia Wielkopolski	250
d) Narastanie kryzysu	253
Warunki bytowe	253
Wzrost nastrojów niezadowolenia	255
Wydarzenia marcowe 1968 roku	256
Kryzys grudniowy 1970 roku	259
5. Dekada Gierkowska (1970 - 1980)	263
a) Uspokojenie nastrojów społecznych	263
b) Próby demokratyzacji i reform	265
c) Wzrost aktywności partyjnej	268
d) Intensywny rozwój gospodarczy	271
e) Narastanie kryzysu i propaganda sukcesu	272
Przyczyny narastania trudności gospodarczych	272
Nowy podział administracyjny	273
Pierwsze objawy wypaczeń w systemie sprawowania władzy	273
Zaburzenia czerwcowe 1976 roku	275
Propaganda sukcesu, deformacje systemu i narastanie krytyki władz	278
f) Osiągnięcia i niepowodzenia	284
6. Trudne lata 1980 - 1981. Zapis wydarzeń	288
Bibliografia	311
Die Arbeiterbewegung in Grösspolen. Ein Geschichtsabriss bis 1981 (Inhaltsangabe)	316